

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Факультет комп'ютерних наук та кібернетики

Лабораторна робота

з курсу

«Управління динамічними системами»

на тему

«Аналітичне розв'язування диференціальних рівнянь

за допомогою комп'ютерних пакетів програм.

Аналітичне конструювання регуляторів.

Побудова фазових портретів.»

Виконав:

студент групи ІПС-22

факультету комп'ютерних наук

та кібернетики

Гончаренко Ілля Сергійович

Київ 2023

Зміст

Умови задач згідно варіанту	3
Представлення розв’язку аналітично (в зошиті).....	4
Код програми для розімкненої системи	6
Код програми для замкненої системи	9
Screen з відповідними результатами роботи програми для розімкненої системи	12
Screen з відповідними результатами роботи програми для замкненої системи	13

Завдання: згідно з варіантом

- - Дослідити на стійкість задану систему. Визначити вигляд точки спокою.

Намалювати фазовий портрет. (Все аналітично в зошиті).

- - Розв'язати задачу модального керування (*непарні варіанти*);

або задачу аналітичного конструювання регуляторів (*парні варіанти*), обравши одне керування з знайдених можливих.

Визначити вигляд отриманої точки спокою. Намалювати фазовий портрет. (Все аналітично в зошиті).

- - Зобразити фазові портрети особливих точок розімкненої системи та побудованої замкненої системи за допомогою програмних пакетів (бажано **Sage**). Траєкторії, сепаратриса, ізокліни (де треба) – різний колір та товщина.

Варіант №1

$$\begin{cases} \dot{x} = 3x \\ \dot{y} = 2x + y \end{cases}$$

$$\lambda_1 = -1, \lambda_2 = -3$$

$$b = \begin{pmatrix} 1 \\ -1 \end{pmatrix}$$

Вариант 1

$$\begin{cases} \dot{x} = 3x \\ \dot{y} = 2x + y \end{cases} \quad \lambda_1 = -1 \quad \lambda_2 = -3 \quad b = \begin{pmatrix} 1 \\ -1 \end{pmatrix}$$

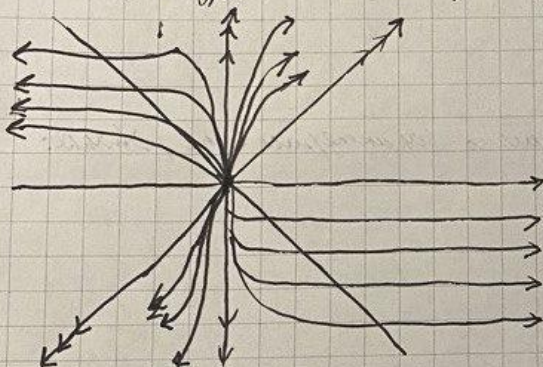
Решение:

У матрицы $A = \begin{pmatrix} 3 & 0 \\ 2 & 1 \end{pmatrix}$. Тогда $\det[A - \lambda E] = \begin{vmatrix} 3-\lambda & 0 \\ 2 & 1-\lambda \end{vmatrix} = 0 \Rightarrow \lambda^2 - 4\lambda + 3 = 0$, $\lambda_1 = 1, \lambda_2 = 3$,

тогда $\lambda_1 = 3, \lambda_2 = 1$ - главные, положительные, поэтому система не имеет равновесия, кроме нулевого.

$$\lambda_1 = 3 \quad \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 2 & -2 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} \alpha \\ \beta \end{pmatrix} = 0 \quad \alpha = 1 \quad \beta = 1 \quad y = x$$

$$\lambda_2 = 1 \quad \begin{pmatrix} 2 & 0 \\ 2 & 0 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} \alpha \\ \beta \end{pmatrix} = 0 \quad 2\alpha = 0 \cdot \beta \quad \alpha = 0, \beta \neq 0 \Rightarrow y = -2x$$

Изопикна: $\frac{dy}{dx} = 0$

$$\frac{2x+y}{3x} = 0 \quad y = -2x$$

$\lambda_1 = -1, \lambda_2 = -3$ - главные, отрицательные, поэтому система имеет равновесие - нулевое.

Замечание: $\theta = -t$

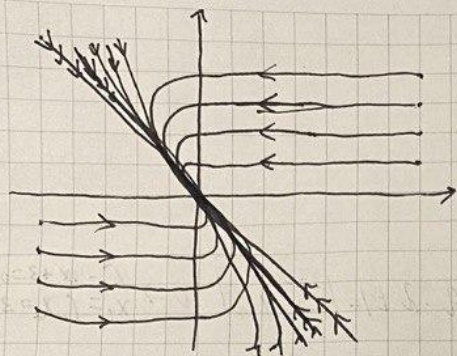
$$\begin{cases} \dot{x}(0) = 7x(0) + 2y(0) \\ \dot{y}(0) = -12x(0) - 3y(0) \end{cases} \quad \lambda_1 = 3, \lambda_2 = 1$$

$$\lambda_1 = 3: \begin{pmatrix} 4 & 2 \\ -12 & -6 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} \alpha \\ \beta \end{pmatrix} = 0 \Rightarrow 2\alpha = -\beta, y = -2x$$

$$\lambda_2 = 1: \begin{pmatrix} 6 & 2 \\ -12 & -4 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} \alpha \\ \beta \end{pmatrix} = 0 \Rightarrow 3\alpha = -\beta, y = -3x$$

$$\text{Изопикна: } \frac{dy}{dx} = 0 \quad \frac{12x+3y}{-7x-2y} = 0$$

$$12x + 3y = 0 \Rightarrow y = -4x$$

$$AB = \begin{pmatrix} 3 & 0 \\ 2 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 \\ -1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 3 \\ 1 \end{pmatrix} \quad \text{Biquadrato, } S = (B, AB) = \begin{pmatrix} 1 & 3 \\ -1 & 1 \end{pmatrix}$$

$$\det S = 1 - (-3) = 4 \neq 0 \Rightarrow \text{система имеет кривую}$$

$$S^{-1} = \begin{pmatrix} 1 & 3 \\ -1 & 1 \end{pmatrix}^{-1} = \begin{pmatrix} 1 & 3 & | & 1 & 0 \\ -1 & 1 & | & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{R_2 + R_1} \begin{pmatrix} 1 & 3 & | & 1 & 0 \\ 0 & 4 & | & 1 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{R_2 \cdot \frac{1}{4}} \begin{pmatrix} 1 & 3 & | & 1 & 0 \\ 0 & 1 & | & \frac{1}{4} & \frac{1}{4} \end{pmatrix} \xrightarrow{R_1 - 3R_2} \begin{pmatrix} 1 & 0 & | & \frac{1}{4} & -\frac{3}{4} \\ 0 & 1 & | & \frac{1}{4} & \frac{1}{4} \end{pmatrix}$$

$$S^{-1} = \frac{1}{4} \begin{pmatrix} 1 & -3 \\ 1 & 1 \end{pmatrix}, \quad A^2 b = \begin{pmatrix} 3 & 0 \\ 2 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 3 \\ 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 9 \\ 7 \end{pmatrix}$$

$$\text{Полн: } \begin{pmatrix} p_1 \\ p_2 \end{pmatrix} = -S^{-1} A^2 b = -\begin{pmatrix} \frac{1}{4} & -\frac{3}{4} \\ \frac{1}{4} & \frac{1}{4} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 9 \\ 7 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 3 \\ -2 \end{pmatrix}$$

За базисом пространства базиса вектор заданного характеристического полинома:

$$(\lambda + 1)(\lambda + 3) = \lambda^2 + 4\lambda + 3$$

Знаем базис векторов $(p-a)$

$$(p-a) = \begin{pmatrix} -3 & 4 \\ 1 & 3 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 4 \\ -8 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -8 \\ 0 \end{pmatrix}$$

Оматомко обчислено значення коефіцієнтів коефіцієнта:

$$C = (S^{-1})^T \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ p_1 & 1 \end{pmatrix}^{-1} (p-a) = \begin{pmatrix} \frac{1}{4} & \frac{1}{4} \\ -\frac{3}{4} & \frac{1}{4} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 10 \\ -4 \end{pmatrix}^{-1} \begin{pmatrix} -8 \\ 0 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \frac{1}{4} & \frac{1}{4} \\ -\frac{3}{4} & \frac{1}{4} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 4 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} -8 \\ 0 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \frac{1}{4} & \frac{1}{4} \\ -\frac{3}{4} & \frac{1}{4} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} -8 \\ -32 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -10 \\ -2 \end{pmatrix}$$

Отже у нас є подана крива:

$$u(t) = -10x(t) - 2y(t)$$

$$\dot{x} = 3x - 10x - 2y = -7x - 2y$$

$$\hat{A} = \begin{pmatrix} -7 & -2 \\ 12 & 3 \end{pmatrix}$$

$$\dot{y} = 2x + y + 10x + 2y = 12x + 3y$$

$$\det(\hat{A} - \lambda E) = \lambda^2 + 4\lambda + 3 = 0$$

$$\lambda_1 = -1, \lambda_2 = -3$$

Код програми для розімкненої системи

```
# Розімкнена система

# Коефіцієнти системи
#  $x' = m_{11} * x + m_{12} * y$ 
#  $y' = m_{21} * x + m_{22} * y$ 
m11 = 3; m12 = 0;
m21 = 2; m22 = 1;

# Матриця з коефіцієнтів
M = matrix([[m11, m12], [m21, m22]]);

# Власні вектори
eigenVectors = M.eigenvectors_right();
v1 = eigenVectors[0][1][0];
v2 = eigenVectors[1][1][0];

x, y, t = var('x y t');

#  $x_1$  і  $y_1$  для вирішення системи диф-рівнянь
x1 = function('x1')(t);
y1 = function('y1')(t);

# Сепаратиси
if (v1[0] != 0):
    separ1 = solve([v1[0] * y == v1[1] * x], y)[0].right();
else:
    separ1 = (x == 0);

if (v2[0] != 0):
    separ2 = solve([v2[0] * y == v2[1] * x], y)[0].right();
else:
    separ2 = (x == 0);
```

```
# Ізокліна
```

```
isocline = solve([(m21 * x + m22 * y)/(m11 * x + m12 * y)], y)[0].right();
```

```
# Сама система диф-рівнянь
```

```
dx = diff(x1, t) == m11 * x1 + m12 * y1;
```

```
dy = diff(y1, t) == m21 * x1 + m22 * y1;
```

```
# Малюємо графік розміром (plotRange; plotRange)
```

```
plotRange = 25;
```

```
# Малюємо поле напрямків
```

```
plt = plot_vector_field([m11 * x + m12 * y, m21 * x + m22 * y],  
                        [x, -plotRange, plotRange],  
                        [y, -plotRange, plotRange],  
                        axes_labels=['$x$', '$y(x)$']);
```

```
# Малюємо сепаратиси
```

```
if (v1[0] != 0):
```

```
    plt += plot(separ1, (-plotRange, plotRange), color = "blue", thickness = 2);
```

```
else:
```

```
    plt += implicit_plot(separ1, (x, -plotRange, plotRange), (y, -plotRange, plotRange),
```

```
    color = "blue", axes = true, linewidth = 3);
```

```
if (v2[0] != 0):
```

```
    plt += plot(separ2, (-plotRange, plotRange), color = "red", thickness = 2);
```

```
else:
```

```
    plt += implicit_plot(separ2, (x, -plotRange, plotRange), (y, -plotRange, plotRange),
```

```
    color = "red", axes = true, linewidth = 3);
```

```
# Малюємо ізокліну
```

```
plt += plot(isocline, (-plotRange/2, plotRange/2), color = "black", thickness = 3);
```

```
for i in range (-10, 10):
```

```

# Знаходимо черговий розв'язок задачі Коші
x_t, y_t = desolve_system([dx, dy], [x1, y1], ics = [0, -i*4, i]);
# Малюємо розв'язок задачі Коші
plt += parametric_plot((x_t.rhs(), y_t.rhs()), (t, -plotRange, plotRange), color =
"green");

for i in range (-10, 10):
    # Знаходимо черговий розв'язок задачі Коші
    x_t, y_t = desolve_system([dx, dy], [x1, y1], ics = [0, i/2, i*2]);
    # Малюємо розв'язок задачі Коші
    plt += parametric_plot((x_t.rhs(), y_t.rhs()), (t, -plotRange, plotRange), color =
"green");

# Показати графік
plt.show(xmin = -plotRange, xmax = plotRange, ymin = -plotRange, ymax =
plotRange);

```


Код програми для замкненої системи

```
# Замкнена система

# Коефіцієнти системи
#  $x' = m_{11} * x + m_{12} * y$ 
#  $y' = m_{21} * x + m_{22} * y$ 
m11 = 7; m12 = 2;
m21 = -12; m22 = -3;

# Матриця з коефіцієнтів
M = matrix([[m11, m12], [m21, m22]]);

# Власні вектори
eigenVectors = M.eigenvectors_right();
v1 = eigenVectors[0][1][0];
v2 = eigenVectors[1][1][0];

x, y, t = var('x y t');

# x1 і y1 для вирішення системи диф-рівнянь
x1 = function('x1')(t);
```

```

y1 = function('y1')(t);

# Сепаратриси
if (v1[0] != 0):
    separ1 = solve([v1[0] * y == v1[1] * x], y)[0].right();
else:
    separ1 = (x == 0);

if (v2[0] != 0):
    separ2 = solve([v2[0] * y == v2[1] * x], y)[0].right();
else:
    separ2 = (x == 0);

# Ізокліна
isocline = solve([(m21 * x + m22 * y)/(m11 * x + m12 * y)], y)[0].right();

# Сама система диф-рівнянь
dx = diff(x1, t) == m11 * x1 + m12 * y1;
dy = diff(y1, t) == m21 * x1 + m22 * y1;

# Малюємо графік розміром (plotRange; plotRange)
plotRange = 25;

# Малюємо поле напрямків
plt = plot_vector_field([m11 * x + m12 * y, m21 * x + m22 * y],
                        [x, -plotRange, plotRange],
                        [y, -plotRange, plotRange],
                        axes_labels=['$x$', '$y(x)$']);

# Малюємо сепаратриси
if (v1[0] != 0):
    plt += plot(separ1, (-plotRange, plotRange), color = "blue", thickness = 2);
else:

```

```
plt += implicit_plot(separ1, (x, -plotRange, plotRange), (y, -plotRange, plotRange),
color = "blue", axes = true, linewidth = 3);
```

```
if (v2[0] != 0):
```

```
    plt += plot(separ2, (-plotRange, plotRange), color = "red", thickness = 2);
```

```
else:
```

```
    plt += implicit_plot(separ2, (x, -plotRange, plotRange), (y, -plotRange, plotRange),
color = "red", axes = true, linewidth = 3);
```

```
# Малюємо ізокліну
```

```
plt += plot(isocline, (-plotRange/2, plotRange/2), color = "black", thickness = 3);
```

```
for i in range (-5, 5):
```

```
    # Знаходимо черговий розв'язок задачі Коші
```

```
    x_t, y_t = desolve_system([dx, dy], [x1, y1], ics = [0, -i*4, i]);
```

```
    # Малюємо розв'язок задачі Коші
```

```
    plt += parametric_plot((x_t.rhs(), y_t.rhs()), (t, -plotRange, plotRange), color =
"green");
```

```
for i in range (-5, 5):
```

```
    # Знаходимо черговий розв'язок задачі Коші
```

```
    x_t, y_t = desolve_system([dx, dy], [x1, y1], ics = [0, i/2, i*2]);
```

```
    # Малюємо розв'язок задачі Коші
```

```
    plt += parametric_plot((x_t.rhs(), y_t.rhs()), (t, -plotRange, plotRange), color =
"green");
```

```
# Показати графік
```

```
plt.show(xmin = -plotRange, xmax = plotRange, ymin = -plotRange, ymax =
plotRange);
```

